

УДК 339

Шкварило О. – ст. гр. БМ-41

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН

Науковий керівник: асист. Мариненко Н. Ю.

Створення та розвиток вільних економічних зон (ВЕЗ) є важливим напрямом вдосконалення ринкових відносин, формою ефективного залучення економіки в міжнародний поділ праці, позитивних структурних змін, доступу до високих технологій, інтеграції у світове господарство і прискорення на цій основі соціально-економічного розвитку країни. Першою державою в СНД, яка прийняла рішення про створення ВЕЗ, був Казахстан, другою – Російська Федерація, третьою – Республіка Білорусь, четвертою – Україна, а потім і інші країни Співдружності. За кількістю і якістю базових документів, регламентуючих створення ВЕЗ, Україна зробила більше, ніж всі країни СНД разом взяті, у яких, як правило, відсутній “рамковий” закон про зони, немає концепції їх створення, програми на перспективний період та ін. Разом з тим, незважаючи на позитивні моменти, мали місце серйозні прорахунки, пов'язані з недостатнім економічним і нормативно-правовим обґрунтування ВЕЗ, які потребують вдосконалення. До них можна віднести наступні: **1)** законодавча база діяльності ВЕЗ не відповідає міжнародним правилам; **2)** у законодавчих актах не чітко обумовлені захисні гарантії для іноземних інвесторів, репатріації їх доходів і свободи переміщення капіталів. Відсутні конституційні гарантії іноземних інвестицій, як це має місце у США, Китаї, В'єтнамі тощо; **3)** у ВЕЗ досить часто змінюються правила економічної діяльності, тоді як вони повинні бути незмінними щонайменше 10 років; **4)** правова база функціонування ВЕЗ формується, як правило, із збереженням загальних для України правил інвестиційної діяльності, тобто регулювання режиму іноземного інвестування здійснюється за допомогою багатьох підзаконних актів. Також інвестор, перед початком своєї діяльності, повинен вивчити застосування цілого ряду виключень із раніше діючих правил, що не є привабливим для нього і не дає бажаного результату щодо залучення іноземного капіталу в економіку країни; **5)** у ВЕЗ встановлюється розмір мінімального обсягу інвестицій для великих потенційних інвесторів, тоді як у більшості країн світу вони зорієнтовані на малого і середнього інвестора; **6)** відсутність законодавства щодо активізації в діючих вітчизняних спеціальних економічних зонах (СЕЗ) та територіях, де вони будуть створюватися, розвитку малого бізнесу і підприємництва, який є основою ринкових відносин. Перш, ніж прийняти рішення про створення СЕЗ, необхідно підготувати міцний фундамент для її функціонування - створити необхідне ринкове середовище в зональному формуванні; **7)** відсутність підтримки розвитку страхової справи. Страхування дає змогу оптимізувати ресурси, що спрямовуються на організацію економічної безпеки фізичних і юридичних осіб, надає впевненості у розвитку бізнесу завдяки передаванню відповідальності за наслідки ризикових ситуацій, інвестор отримує впевненість стосовно відшкодування збитків. Таку роль організаційно-економічний механізм страхування у ВЕЗ може виконати лише за умов відповідного розвитку страхової справи.

Без сумніву, ефективність функціонування вільних економічних зон є наслідком конструктивних чи деструктивних дій політичних сил, від яких залежить політична стабільність в країні та її інноваційно-інвестиційний клімат.